

Dosarul nr. 2ra-1605/23
2-21132951-01-2ra-13112023

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Rezina, (Jud. D. Cabanița)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Jud. N. Budăi, Iu. Cotruță, I. Țurcan)

ÎNCHEIERE

23 iulie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Oxana Parfeni

Lilia Roic-Botezatu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Cleinic Alexandr, Cleinic Dmitri și Cleinic Ana, reprezentați de avocatul Bargan Valeriu,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Cleinic Alexandr, Cleinic Dmitri și Cleinic Ana împotriva lui Cotelea Nicoleta privind recunoașterea dreptului de proprietate asupra terenului de pământ,

împotriva deciziei din 19 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Cleinic Alexandr, Cleinic Dmitri și Cleinic Ana, reprezentați de avocatul Bargan Valeriu și s-a menținut fără modificări hotărârea din 26 mai 2023 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina,

c o n s t a t ă :

La 07 septembrie 2021, avocatul Bargan Valeriu, acționând în numele și interesele reclamanților Cleinic Alexandr, Cleinic Dmitri și Cleinic Ana a depus cerere de chemare în judecată împotriva părților Cotelea Oleg și Cotelea Marina, solicitând recunoașterea dreptului de proprietate a lui Cleinic Alexandr, asupra 1/6 cota-parte din terenul cu suprafața de 0,4 ha, nr. cadastral XXXXX situat în mun. Orhei, comuna Țareuca, satul Țahnauți. Recunoașterea dreptului de proprietate a lui Cleinic Dmitri, asupra 1/6 cotă-parte din terenul cu suprafața de 0,4 ha, nr. cadastral XXXXX situat în municipiul Orhei, comuna Țareuca, satul Țahnauți. Recunoașterea dreptului de proprietate a lui Cleinic Ana, asupra 4/6 cota-parte din terenul cu suprafața de 0,4 ha, nr. cadastral XXXXX situat în municipiul Orhei, comuna Țareuca, satul Țahnauți. Încasarea în mod solidar din contul reclamanților în beneficiul părților a sumei de 200 de lei cu titlu de preț restant al terenului cu suprafața de 0,4 ha, nr. cadastral XXXXX situat în municipiul Orhei, comuna Țareuca, satul Țahnauți.

Prin încheierea protocolară a judecătorului Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 20 septembrie 2022, în temeiul art. 70 din Codul de procedură civilă, s-a dispus înlocuirea părților Cotelea Oleg (decedat) și Cotelea Mariana cu succesorul în drepturi și anume Cotelea Nicoleta (f.d. 88, Vol. I).

Ulterior, la 04 octombrie 2022, avocatul Bargan Valeriu, acționând în numele și interesele reclamanților Cleinic Alexandr, Cleinic Dmitri și Cleinic Ana, a înaintat o

cerere de concretizare a pretențiilor în acțiune, împotriva pârâtei Cotelea Nicoleta, prin care a solicitat recunoașterea dreptului de proprietate a lui Cleinic Alexandr, asupra 1/6 cotă-parte din terenul cu suprafața de 0,4 ha, nr. cadastral XXXXX situat în municipiul Orhei, comuna Țareuca, satul Țahnăuți;

-recunoașterea dreptului de proprietate a lui Cleinic Dmitri, asupra 1/6 cotă-parte din terenul cu suprafața de 0,4 ha, nr. cadastral XXXXX situat în mun. Orhei, comuna Țareuca, satul Țahnăuți;

- recunoașterea dreptului de proprietate a lui Cleinic Ana, supra 4/6 cotă-parte din terenul cu suprafața de 0,4 ha, nr. cadastral XXXXX situat în municipiul Orhei, comuna Țareuca, satul Țahnăuți;

- încasarea în mod solidar din contul reclamanților în beneficiul pârâtei Cotelea Nicoleta a sumei de 200 lei cu titlu de preț restant al terenului cu suprafața de 0,4 ha, nr. cadastral XXXXX situat în municipiul Orhei, comuna Țareuca, satul Țahnăuți.

În motivarea acțiunii a indicat că, prin decizia consiliului local al comunei Țareuca, satul Țahnăuți, jud. Orhei nr. 1/1 din 04 februarie 1999 lui Cotelea Oleg s-a repartizat în proprietate privată un teren agricol cu suprafața de 0,4 ha, nr. cadastral XXXXX, fapt ce se probează prin titlul de autentificare a dreptului asupra pământului eliberat la 04 februarie 2003.

A susținut că, în perioada anilor 2012-2013, Cotelea Oleg a decis să înstrăineze terenul nominalizat cet. Cleinic Naum contra sumei de 1400 de lei. Astfel, cumpărătorul Cleinic Naum i-a achitat suma de 1200 de lei vânzătorului Cotelea Oleg, iar restul sumei de 200 de lei urmând a fi achitată o dată cu prezentarea ultimului în fața notarului pentru semnarea contractului de vânzare cumpărare a terenului.

A menționat că, pentru a nu admite de către vânzătorul Cotelea Oleg vânzarea repetată a terenului către o altă persoană, părțile au convenit faptul că titlul de autentificare se va păstra la cumpărătorul Cleinic Naum, care practic a achitat întregul preț al terenului. Prețul convenit și dovada achitării acestuia în mărime parțială se confirmă prin textul scris olograf de către Cotelea Oleg.

A mai menționat că, la 06 aprilie 2013, vânzătorul Cotelea Oleg a decedat, respectiv Cleinic Naum nu a devenit proprietar cu acte în regulă, înscris în registrul bunurilor imobile, după cum prevede legea. Însă, de la momentul predării banilor Cleinic Naum ca un bun proprietar s-a folosit de terenul agricol și l-a prelucrat în fiecare an. Ulterior, la 02 decembrie 2018, Cleinic Naum a decedat, iar, până în prezent raporturile juridice de vânzare-cumpărare nu au fost finalizate, în registrul bunurilor imobile figurând ca proprietar defunctul Cotelea Oleg.

Astfel, a susținut că, prin certificatul de moștenitor legal din 11 iunie 2021 și certificatul de proprietate asupra cotei părți din proprietatea comună în devălmășie din aceeași dată s-a constatat că defunctul Cleinic Naum până la deces se afla în relații de căsătorie cu Cleinic Ana, care era respectiv soția acestuia. Acest fapt presupune că Cleinic Ana actualmente deține 1/2 din valoarea bunurilor dobândite pe parcursul căsătoriei cu defunctul Cleinic Naum, inclusiv asupra terenului cu nr. cadastral XXXXX.

A mai susținut că, soții Cleinic au din căsătorie 2 copii - Cleinic Alexandr și Cleinic Dmitri. Respectiv, cealaltă 1/2 cotă parte a averii succesoriale (terenul cu nr. cadastral XXXXX) urmează a fi recunoscută ca proprietate a celor 3 moștenitori - soția Cleinic Ana și copiii: Cleinic Alexandr și Cleinic Dmitri în cote părți egale.

Astfel, a considerat că, terenul litigios urmează să fie atribuit cu drept de proprietate moștenitorilor Cleinic Ana în mărime de 4/6 (1/2+1/4) cotă-parte și fiilor Cleinic Dmitri și Alexandr câte 1/6 cotă-parte, iar corelativ din contul ultimilor urmează a fi încasată în beneficiul lui Cotelea Nicoleta suma de 200 lei cu titlu de preț restant al bunului.

A precizat reprezentantul reclamanților faptul că Cleinic Alexandr, Cleinic Dmitri și Cleinic Ana au încercat să discute cu succesorii defunctului despre legalizarea terenului și achitarea prețului restant pentru teren, însă, pârâta și alte rude ale defunctului Cotelea Oleg au refuzat orice dialog, fapt ce a determinat adresarea cu prezenta acțiune în instanța de judecată.

Prin hotărârea din 26 mai 2023 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina, cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Bargan Valeriu, în numele și interesele reclamanților Cleinic Alexandr, Cleinic Dmitri și Cleinic Ana, s-a respins ca neîntemeiată. S-a încasat, în mod solidar, din contul reclamanților Cleinic Alexandr, Cleinic Dmitri și Cleinic Ana, în beneficiul pârâtei Cotelea Nicoleta, cheltuieli de asistență juridică, în sumă de 6 000 lei (f.d.137, 145/153, Vol. I).

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 05 iunie 2023, prin intermediul poștei terestre (f.d.144, Vol. I) avocatul Bargan Valeriu, acționând în numele și interesele lui Cleinic Alexandr, Cleinic Dmitri și Anei Cleinic a depus cerere de apel nemotivată (f.d.143, Vol. I), iar, la 24 august 2023 a depus motivarea apelului, împotriva hotărârii din 26 mai 2023 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral (f.d. 164/166, Vol. I).

Prin decizia din 19 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Cleinic Alexandr, Cleinic Dmitri și Cleinic Ana, reprezentați de avocatul Bargan Valeriu și s-a menținut fără modificări hotărârea din 26 mai 2023 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina. S-a încasat în mod solidar, de la Cleinic Alexandr, Cleinic Dmitri și Cleinic Ana, cheltuielile pentru asistența juridică suportate în instanța de apel în mărime de 3 000 lei (f.d. 178; 179/190, Vol. I).

Pentru a decide astfel, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii instanței ierarhic inferioare în raport cu criticile formulate în cererea de apel și materialul probator, a conchis că, prima instanță a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii au fost stabilite și elucidate pe deplin, probelor prezentate le-a dat o apreciere completă, obiectivă și sub toate aspectele, iar hotărârea este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale a participanților la proces.

Or, prin acțiunea depusă, reclamanții/apelanți au solicitat instanței să recunoască un înscris de pe un titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Cotelea Oleg drept contract de vânzare-cumpărare și să le recunoască dreptul de proprietate asupra terenului cu destinație agricolă cu suprafața de 0,40 ha cu nr. cadastral XXXXX, amplasat în extravilanul comuna Țareuca, raionul Rezina, teren care la moment este înregistrat în proprietate privată a Nicoletei Cotelea, în rezultatul procedurii de moștenire a bunurilor după decesul tatălui său Cotelea Oleg.

În aceste circumstanțe, instanța de apel analizând prevederile art. 753 din Codul civil, a reținut că, din obligația vânzătorului de a preda bunul rezultă, că vânzătorul trebuie să fie proprietarul bunului și, odată cu predarea bunului să transmită și dreptul de proprietate asupra lui.

Or, potrivit art. 315 din Codul civil, proprietarul are drept de posesiune, folosință și de dispoziție asupra bunului. Contractul de vânzare-cumpărare este un contract sinalagmatic, deoarece creează obligații reciproce și interdependente, părțile având și drepturi și obligații (art. 704 din Codul civil). Astfel, obligația de preluare a bunului de către cumpărător este corelată cu obligația vânzătorului de a preda bunul. Vânzătorul nu poate fi obligat a preda lucrul, decât dacă cumpărătorul este ținut în aceeași măsură de a-l lua în primire, asigurându-se, astfel, una din finalitățile contractului, aceea de a pune lucrul în stăpânire de fapt și de drept a cumpărătorului.

Astfel, la caz, instanța de apel a conchis că în mod temeinic prima instanța nu a reținut invocările reclamantilor/apelanți precum că, în anii 2012-2013, între Cleinic Naum și Cotelea Oleg, a existat o convenție prin care Cotelea Oleg s-a obligat să-i vândă lui Cleinic Naum terenul nominalizat la un preț de 1400 de lei, în lipsa probelor corespunzătoare în acest sens.

La fel, instanța de apel a reținut că reclamantii/apelanți își întemeiază acțiunea în baza mențiunilor de pe titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren eliberat pe numele Cotelea Oleg, și anume: „1200 primit - semnătură” și dator 200 - semnătură”.

La acest capitol, instanța de apel a conchis că prima instanța în mod just a stabilit că nu se conține nici o unitate de măsură, din semnăturile aplicate nu se poate stabili cu certitudine cu-i le aparțin, iar, luând în considerare că obiectul litigiului este un bun imobil, care se supune înregistrării în registrul de stat al bunurilor imobile, este obligatorie forma scrisă și autentică a contractului de vânzare-cumpărare, pe când înscrisul propus cu calitate de contract încheiat, după cum se invocă, între decedații Cotelea Oleg și Cleinic Naum, nu poate fi recunoscut drept „Act de vânzare-cumpărare”, prin prisma art. 753 din Codul civil.

În această ordine de idei, instanța de apel a considerat necesar de a menționa că Legea Republicii Moldova privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului nr.1308-XIII din 25 iulie 1997, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.57-58/515 din 04 septembrie 1997 și republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.147-149 din 06 decembrie 2001, stipulează în articolul 5, alin. 3, lit. c) contractul de vânzare-cumpărare a terenurilor proprietate privată se autentifică notarial; conform art. 8, alin. 4 contractul de vânzare-cumpărare a loturilor de pământ de pe lângă casă trebuie autentificat notarial; În decurs de 3 luni din data autentificării notariale a contractelor menționate, acestea urmează să fie prezentate la oficiul cadastral teritorial pentru a fi înregistrat. Așadar, contractele de vânzare-cumpărare a imobilelor menționate necesită să fie autentificate pe cale notarială sub sancțiunea nulității.

Prin urmare, instanța de apel având în vedere exigențele prevăzute de lege sus menționate, a constatat că doar în baza mențiunilor de pe Titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele Cotelea Oleg: „1200 primit - semnătură” și dator 200 - semnătură”, nu poate conchide asupra temeiniciei acțiunii depuse, cu atât mai mult că nu poate fi identificată nici perioada de timp în care au fost efectuate mențiunile date, nu este indicat nici vânzătorul, nici cumpărătorul, nici obiectul contractului și nici prețul.

În aceste circumstanțe, instanța de apel a apreciat critic afirmațiile apelanților cu privire la faptul că părțile și obiectul contractului, pot fi reținute din documentul

pe care au fost făcute însemnări olografe referitor la preț, pe documentul de proprietate în original al terenului cu nr. cadastral XXXXX situat în mun. Orhei, comuna Țareuca, satul Tahnăuți, astfel, s-a avut în vedere anume acest teren, obiect material al contractului de vânzare-cumpărare, iar, calitatea de cumpărător al defunctului Cleinic Naum poate fi desprinsă și din faptul că, titlu de autentificare a fost transmis acestuia în original și la moment se află în posesia lor, în original.

Or, probațiunea constă în activitățile procesuale și procedurale prin care părțile și alte persoane implicate în proces stabilesc, prin mijloacele prevăzute de lege, elemente de fapt necesare pentru constatarea faptelor și împrejurărilor ce formează obiectul probațiunii. De altfel, prin sarcina probațiunii se înțelege obligația procesuală ce revine participanților de a dovedi împrejurările care formează obiectul probațiunii. Cel care formulează o pretenție trebuie să o și dovedească, să aducă proba viciului, prejudiciului și a legăturii cauzale dintre ele. Întrucât procesul civil este pornit de reclamanti prin introducerea cererii de chemare în judecată, ei au primul obligația să-și dovedească pretențiile. Astfel, partea nu poate să-și întemeieze acțiunea pe presupuneri și deduceri.

De asemenea, instanța de apel a ținut să reitereze și constatările primei instanțe cu privire la faptul că potrivit certificatului din Registrul bunurilor imobile, dreptul de proprietate asupra bunului imobil, teren cu suprafața de 0,4 ha, cu nr. cadastral XXXXX, modul de folosință agricol, ce se află în extravilanul r. Rezina, com. Țareuca, îl deține Cotelea Nicoleta cu cota parte 1.0, înregistrat la 07 iulie 2022, în baza certificatului de moștenitor legal nr. 1- 293 din 06 iulie 2022, iar, potrivit certificatului nr. 274 din 03 aprilie 2023, semnat de primarul comunei Țareuca, Gaidibadi Ghenadie, impozitul funciar pe terenul agricol nr. cadastral XXXXX proprietate privată a d-nei Cotelea Nicoleta, în anul 2022 a fost achitat de către mama proprietarului, Cotelea Tatiana, prin ce se confirmă faptul că acest teren de pământ se află în posesia pârâtei Cotelea Nicoleta.

Sub alt aspect, instanța de apel a remarcat faptul că nu constituie temei de recunoaștere a dreptului de proprietate, prin prisma prevederilor art. 753 din Codul civil, faptul că apelanții desfășoară o activitate în agricultură și sunt proprietari a zeci de terenuri agricole, inclusiv din preajma terenului litigios și, respectiv, prelucrează inclusiv și în prezent acest teren agricol, iar careva obstacole de posesie și folosință din partea intimatei, sau plângeri pe acest fapt nu au parvenit.

Astfel, la caz, instanța de apel a constatat cu certitudine că apelanții/reclamanții Cleinic Alexandr, Cleinic Dmitri și Cleinic Ana nu au realizat sarcina probațiunii în corespundere cu art. 117, 118, 121, 122, 130 din Codul de procedură civilă.

În partea ce ține de pretenția privind încasarea cheltuielilor de judecată, instanța de apel, analizând prevederile art. 94 alin. (1) art. 90 lit. i), art. 96 din Codul de procedură civilă, a conchis că suma de 6000 de lei dispusă spre încasare de către prima instanța, este rezonabilă, ținând cont de obiectul procesului judiciar, complexitatea cauzei, noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță.

Or, prin bonul de plată seria DAA nr. 44884313 din 12.04.2023, se constatat cu certitudine că pârâta/intimată a achitat avocatei Lefter Stela pentru serviciile juridice în cauza civilă respectivă, suma de 6 000 de lei (f.d. 111).

La fel, instanța de apel a stabilit că avocata Lefter Stela, acționând în numele și interesele intimatei Cotelea Nicoleta, în ordine de apel a solicitat compensarea cheltuielilor pentru asistența juridică pentru examinarea cauzei în instanța de apel

în mărime de 3000 de lei, conform ordinului de plată nr. Seria DAA 44884339 din 18 septembrie 2023.

În acest context, instanța de apel a reținut că pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CtEDO, se evidențiază necesitatea prezentării următoarelor documente de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor: dovada achitării onorariului avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonul de plată) și lista detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).

Conform practicii CtEDO referitoare la cheltuielile de asistență juridică, cheltuielile pentru asistența juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime.

Referitor la caracterul necesar al cheltuielilor de asistență juridică, instanța de apel a reținut că acestea au fost necesare în cauză, pârâta/intimată fiind îndreptățit în temeiul art. 26 al Constituției Republicii Moldova și art. 8 din Codul de procedură civilă de a beneficia de dreptul la apărare.

Astfel, referitor la caracterul real al cheltuielilor de asistență juridică, instanța de apel a conchis că acestea au fost realmente angajate, fapt confirmat prin mandatul anexat, ordinul de plată și factura fiscală menționată *supra*.

Referitor la caracterul rezonabil al cheltuielilor suportate de apelant, instanța de apel a apreciat acest aspect prin prisma următorilor factori: complexitatea cauzei; noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența; rezultatul obținut; restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei; justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză.

Reieșind din obiectul procesului judiciar inițiat și ținând cont de faptul că Cotelea Nicoleta a achitat serviciile juridice legate de reprezentarea părții în instanța de apel, precum și de faptul că cererea de apel depusă de avocatul Bargan Valeriu în interesele lui Cleinic Alexandr, Cleinic Dmitri și Anei Cleinic urmează a fi respinsă, instanța de apel a conchis că suma de 3000 de lei este rezonabilă în raport cu factorii sus menționați.

La 13 noiembrie 2023, avocatul Bargan Valeriu, acționând în numele și interesele lui Cleinic Alexandr, Cleinic Dmitri și Anei Cleinic, a declarat recurs împotriva deciziei din 19 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârea din 26 mai 2023 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, cu pronunțarea unei noi decizii prin care să fie admisă acțiunea.

În susținerea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate pe parcursul examinării cauzei în prima instanță și instanța de apel, suplimentar invocându-se că decizia Curții de Apel Chișinău este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată în temeiul art.432 alin.(1) lit.e) din Codul de procedură civilă, deoarece este arbitrară, bazată în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 19 septembrie 2023 (f.d. 178. Vol. I)

Totodată, potrivit scrisorii de expediere a actului judecătoresc nr. 7676 (f.d. 191, Vol. I), la 25 octombrie 2023, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces, prin intermediul oficiului poștal, copia deciziei integrale din 19 septembrie 2023 a instanței de apel, însă, date privind recepționarea acesteia lipsesc la dosar.

Astfel, recursul declarat la 13 noiembrie 2023, de către Cleinic Alexandr, Cleinic Dmitri și Cleinic Ana, reprezentați de avocatul Bargan Valeriu, împotriva deciziei din 19 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, se consideră depus în termenul stabilit de lege.

Prin încheierea din 29 decembrie 2023 a Curții Supreme de Justiție, s-a stabilit examinarea admisibilității recursului declarat de către Cleinic Alexandr, Cleinic Dmitri și Cleinic Ana, reprezentați de avocatul Bargan Valeriu, împotriva deciziei din 19 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, pentru data de 10 iulie 2024 (f. d. 10, Vol.II).

La 29 decembrie 2023, în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, într-un termen rezonabil, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul oficiului poștal, a expediat în adresa intimetei Cotelea Nicoleta copia încheierii nr.2ra-1605/23 din 29 decembrie 2023, precum și copia recursului declarat de către Cleinic Alexandr, Cleinic Dmitri și Cleinic Ana, reprezentați de avocatul Bargan Valeriu, împotriva deciziei din 19 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 11).

Însă, intimata până la data examinării admisibilității recursului nu și-a valorificat acest drept procedural și nu a depus referință.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318321, art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului declarat de către Cleinic Alexandr, Cleinic Dmitri și Cleinic Ana, reprezentați de avocatul Bargan Valeriu, împotriva deciziei din 19 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată prin prisma temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare de la 01 septembrie 2023.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs depusă de către Cleinic Alexandr, Cleinic Dmitri și Cleinic Ana, reprezentați de avocatul Bargan Valeriu, este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art.432 alin.(1) din Codul de procedură civilă, recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se

consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen; d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; e) *hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor*; f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale. (2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Conform art.433 alin.(1) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) *recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(1)*;

a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art.429 alin.(5);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat;

e) problema juridică invocată în recurs nu este de o importanță fundamentală pentru dezvoltarea jurisprudenței;

f) recursul este vădit neîntemeiat.

(2) Recursul declarat în temeiul art.432 alin.(1) lit. e) nu poate fi declarat inadmisibil în temeiul alin.(1) lit. e) din prezentul articol.

Se reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art.432 din Codul de procedură civilă.

Din analiza recursului declarat de către Cleinic Alexandr, Cleinic Dmitri și Cleinic Ana, reprezentați de avocatul Bargan Valeriu, rezultă că, drept temei de declarare a recursului a fost invocat art. 432 alin.(1) lit. e) din Codul de procedură civilă, (în vigoare la data declarării recursului), adică hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

Completul de judecată constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a hotărârii contestate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării anterioare a cauzei, asupra căror instanța de apel, cât și prima instanță, s-au pronunțat corespunzător cu respectarea prevederilor legale.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea repetată a situației (redată în cererea de chemare în judecată și cererea de apel), nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are un caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs *nu verifică modul de apreciere a probelor* de către instanțele ierarhic inferioare. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Însă, în contextul prevederilor art.432 alin.(2) din Codul de procedură civilă, în cazul invocării inclusiv în recurs de către recurent a temeiului conținută la art.432 alin.(1) lit.e) din Codul de procedură civilă, care prevede că, hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, instanța de recurs verifică și sub aspectul dat temeiurile recursului.

La acest aspect, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa constantă, statuează că, dreptul de acces la instanță nu este absolut. Există limitări implicite admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45). Procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (cauza Helmers c. Suediei, 09 octombrie 1991).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Din considerentele redate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de către Cleinic Alexandr, Cleinic Dmitri și Cleinic Ana, reprezentați de avocatul Bargan Valeriu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare prin prisma art. 433 alin. (1) lit. a), urmează a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art.433 alin.(1) lit.a) din Codul de procedură civilă, art.440 alin.(1), (2) din Codul de procedură civilă, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Cleinic Alexandr, Cleinic Dmitri și Cleinic Ana, reprezentați de avocatul Bargan Valeriu, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Lilia Roic-Botezatu